

Leren Filosoferen

Laatste avond

Reflectie

- Meer filosofie in het publieke debat
- Filosofie: geen meningen, maar vaardigheden
- Ben je op de eerste plaats filosoof of opiniemaker?

Meningen

- Eerste orde: wat vind ik?
  - Mening is patroon in de wijze waarop je je tot een ding verhoudt
  - Mening is zelf onzichtbaar
- Tweede orde: reflectie
  - Mening over mening
  - Eigen mening over ding op basis van mening van anderen over ding
    - Wat vertelt de buurvrouw over de buurman?
    - Wat vind ik van de mening van de buurvrouw?

4 situaties

- Ander heeft mening over iets waar ik ook een mening over heb
  - Onmiddellijke instemming of afkeuring
- Ander vraagt mijn mening
  - Je realiseert je dat je een mening hebt
- Hoe moet ik mijn mening formuleren?
  - Filosoof: welke begrippen moet ik gebruiken?
  - Wat zegt mijn mening over die begrippen?
- Je realiseert je dat je een mening over een mening hebt

Denken met distantie

- Mening over mening als mening
- Mening = woorden die presenteren, maar ook verhullen
- Voorbeeld: voedselbank
  - Woorden: armoede, afhankelijkheid, eerste levensbehoeften
  - Wat is en doet een voedselbank?
  - Biedt die ook lingerie aan?
  - En kaviaar?
  - Wie bepaalt dat?

Filosofische benadering

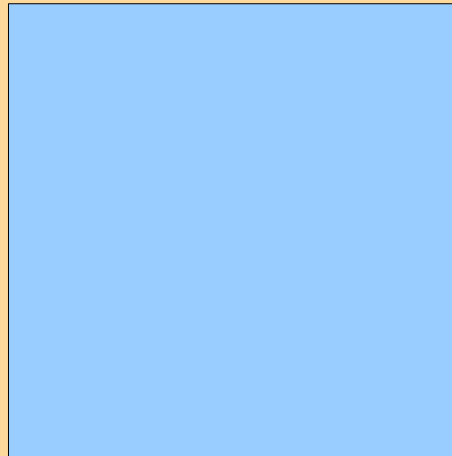
- Eerste scenario: wijsgerige antropologie
  - Begrippen: primaire levensbehoefte, menselijk bestaan
- Tweede scenario: sociale filosofie
  - Sociale context van menselijk bestaan
- Derde scenario: politieke filosofie
  - In de context van de overheid
  - Ideologische discussie / persoonlijke agenda
- Filosoof spreekt namens de begrippen?

Twée metaforen

- Socrates: vroedvrouw (maieutiek)
  - Vgl. Schopenhauer: eristiek (de kunst gelijk te krijgen)
  - Zorg voor begrippenkader
- De filosoof als lachende derde
  - Doorgronden van het conflict

Maieutiek

- Plato: anamnese – we weten alles al
- De ideeënwereld bevat alle mogelijke kennis
- De kunst is ons ervan bewust te worden
- Voorbeeld: Meno – een slaaf kent wiskunde
  - Hoe verdeel je één vierkant in twee vierkanten?

Zeilmeisje Laura

- Verschillende belangen, verschillende uitgangspunten
- Advocaat: authentieke wens, individuele verantwoordelijkheid, mentale volwassenheid
- Jeugdzorg: maatschappelijke verantwoordelijkheid, normale ontwikkeling, pedagogische deskundigheid

Michel de Montaigne (1533-1592)

Montaigne

- Que sais-je?
- Wat ervaar ik / wat vind ik / wie ben ik?
- Is het niet beter om een dier te zijn?
- Wat betekent mijn lichaam voor mij?
- Zijn Duitse kachels niet beter dan Franse open haarden?
- Is vriendschap niet beter dan bezit?
- Wat heb je aan boeken als ze niet helpen een beter leven te leiden?

Reflectie

- Je tot jezelf verhouden
- Velleman: vgl. spiegel
  - Je ziet iemand die kijkt
  - Je ziet iemand die zich laat zien
- Filosoof is een spiegel
  - Spiegelt een taalgemeenschap

Begrippenkader

- Complex geheel van meer of minder expliciete , meer of minder onderbepaalde conceptuele onderscheidingen en verbanden
- Dynamisch geheel
- Davidson: er is maar één taalgemeenschap, de menselijke
  - Wittgenstein: “Als een leeuw zou kunnen praten, wij zouden hem niet verstaan”

Casus: Wallander

- Wat is er gebeurd / wie is verdacht / wat zijn de aanwijzingen?
- Hoe goed zijn mijn aanwijzingen?
- Welke rol spelen mijn persoonlijke opvattingen en gevoelens?
- Ben ik de geschikte persoon om deze zaak op te lossen?

Vragen 1

- Wat is en doet een voedselbank?
- Mag die ook lingerie aanbieden?
- En kaviaar?
- Wie bepaalt dat?
- Maak je mensen daarmee niet afhankelijk?
- Is er geen sprake van een marktverstoring?
  - Andere autoriteiten die bepalen wat we kunnen en mogen?
- Tot hoever moet je gaan?

Vragen 2

- Hoe absoluut moet een uitgangspunt (vrije markt, solidariteit) gelden?
- Wat is je mening over je eigen mening?
- In hoeverre wordt je mening bepaald door je eigen positie (min. de Jager over Griekenland)?
- Wat voor filosoof ben jij?
  - Sentimentalistisch humanist
  - Rationalistisch humanist
  - Sentimentalistisch / rationalistisch religieus
  - Sceptisch
  - Of nog iets anders